

MEERJARENBELEIDSPAN 2023-2026

BIBLIOTHEEK DALFSEN-NIEUWLEUSEN

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding.....	3
Trends en ontwikkelingen.....	3
Maatschappelijke trends	3
Maatschappelijke opgave en wettelijk kader	4
Lokale ontwikkelingen.....	5
Een terugblik	6
Resultaten 2019-2021.....	6
SWOT.....	8
Analyse van de SWOT.....	9
Meerjarenbeleidsplan	9
Missie, visie en kernwaarden	9
Ambitie.....	10
Geletterde samenleving.....	10
Participatie in de (informatie)samenleving	11
Leven Lang Ontwikkelen	11
De robuuste bibliotheek	12
Bijlage 1: Hoe maken we onze ambitie waar.....	14

Inleiding

In dit meerjarenbeleidsplan 2023-2026 geven wij, de Openbare Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen onze plannen voor de toekomst weer. Vier jaar vooruit kijken en tegelijkertijd weten dat de wereld om ons heen heel snel verandert, betekent dat het nodig is dat onze organisatie flexibel is en dat we deze plannen zo nodig tijdig bij kunnen stellen. Naast vooruit blikken, laten we in dit meerjarenbeleidsplan ook zien wat er in de afgelopen vier jaar allemaal is bereikt.

Vanaf 2019 hebben we gewerkt aan de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan 2019-2022. Belangrijke stappen hebben we gezet van de klassieke naar de maatschappelijk-educatieve bibliotheek waarbij we de focus hebben gelegd op het bevorderen van leesplezier, de aanpak van laaggeletterdheid, digitale inclusie en de informatiefunctie van de bibliotheek.

Voor het mogelijk maken van deze ontwikkelingen hebben we in de afgelopen jaren beroepskrachten met de daarvoor benodigde expertise aangetrokken. Onze medewerkers werken inhoudelijk samen met medewerkers van de omliggende bibliotheken om hun kennis op peil te houden en verder te verdiepen. We hebben gebruik gemaakt van landelijk bewezen formats van de Koninklijke Bibliotheek en van de ondersteuning van Rijnbrink om de kwaliteit van ons werk te garanderen. Daarnaast is veel aandacht gegaan naar de werving en begeleiding van de vele vrijwilligers. We hebben onder andere vrijwilligersbeleid en een vrijwilligersraad opgezet.

Door de vele maatregelen rond het Covid-19 virus konden wij niet altijd zijn wat wij zouden willen zijn: de fysieke plek was helaas soms beperkt toegankelijk. Toch zijn we niet bij de pakken neer gaan zitten en was de bibliotheek en onze dienstverlening wanneer mogelijk bereikbaar en daar werd dankbaar gebruik van gemaakt. Tijdens de laatste lockdown in 2021 was de bibliotheek als één van de weinige publieke organisaties open vanwege haar essentiële functie.

De afgelopen jaren hebben wij de samenwerking met partners in het onderwijs, het sociaal domein en de kulturhusen versterkt om zoveel mogelijk mensen te bereiken, te verbinden en zo goed mogelijk in te kunnen spelen op de behoeften in de samenleving.

Dit meerjarenbeleidsplan bouwt voort op wat we hebben bereikt in de afgelopen jaren. Missie, visie en ambitie voor de komende vier jaren, voor het bibliotheekwerk relevante trends en ontwikkelingen en mogelijke kansen komen aan de orde. Meer concrete doelen, activiteiten en te behalen resultaten werken wij uit in jaarplannen. Dit meerjarenbeleidsplan helpt ons om kaders te bepalen en de doelen scherp voor ogen te houden. Het helpt ons bij de verder ontwikkeling van de bibliotheek in de gemeente Dalfsen.

Trends en ontwikkelingen

Maatschappelijke trends

Er zijn veel trends en ontwikkelingen in de samenleving die een rol spelen in het werk van de bibliotheek. De hieronder genoemde ontwikkelingen vormen de basis van ons werk. Het zijn de drijfveren voor ons handelen en onze aanpak.

Toenemende (digitale)kloof

De steeds verdergaande digitalisering van onze samenleving heeft grote impact op ons leven. Voor circa 4 miljoen burgers geldt dat hun vaardigheden niet voldoende zijn om

zelfstandig zaken met de overheid te regelen (Bommelijé & Keur, 2013, Israël et al, 2016). Daarbij ook kijkend naar zaken als bewust kritisch en actief omgaan met de digitale media (mediawijsheid en digitaal burgerschap) blijkt een groep van 5 miljoen volwassenen niet goed mee te kunnen komen. Vooral ouderen en mensen met een lagere sociaaleconomische status zijn kwetsbaar (Plantinga & Kaal, 2018). Het verschil in digitale- maar ook taalvaardigheden zorgt voor ongelijkheid tussen burgers. Maar liefst 2,5 miljoen mensen in Nederland zijn laaggeletterd. Zij hebben moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. In de gemeente Dalfsen gaat het om 6% van de inwoners. Zij hebben vaker een minder goed betaalde baan, zijn vaker langdurig werkloos, hebben vaker schulden en hogere ziektekosten. Door vergrijzing, migratie en doordat steeds meer jongeren met een taalachterstand van school komen neemt het aantal laaggeletterden jaarlijks toe.

Verminderde leesvaardigheid onder kinderen

Nederlandse jongeren lezen steeds minder vaak en met steeds minder plezier. Korte teksten worden volop gelezen maar het ontbreekt aan het geconcentreerd lezen van langere teksten of boeken (diep lezen). Uit het internationaal onderzoek PISA blijkt dat bijna een kwart van de leerlingen van 15 jaar niet op het niveau leest dat nodig is om goed te kunnen functioneren op school of in de maatschappij. De aandacht voor taal en literatuur in het onderwijs is verminderd. Vooral kinderen die opgroeien in gezinnen waar lezen niet gestimuleerd wordt hebben hier last van. De Raad van Cultuur en de Onderwijsraad vinden dat de bevordering van leesmotivatie en leesvaardigheid een taak is van het onderwijs, maar dat deze niet uitsluitend bij de school belegd hoort te worden. Bibliotheken hebben hier een belangrijke rol te spelen, o.a. met bewezen succesvolle programma's als de Bibliotheek op School en Boekstart.

Samen een leven lang leren

Het concept van een leven lang leren is niet nieuw. Het is wel steeds belangrijker dat mensen zich blijven ontwikkelen. De arbeidsmarkt verandert in snel tempo en de maatschappij wordt steeds ingewikkelder. Ook hebben mensen hun persoonlijke interesses en behoeften. Steeds meer zien we bibliotheken met leer- werkplekken en ontwikkelpleinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en zich individueel, onder begeleiding of samen verder ontwikkelen. Daarnaast heeft de ontwikkeling naar een maatschappelijk-educatieve bibliotheek als gevolg dat niet langer de collectie maar de (kennis)behoefte van de inwoners centraal staat. De bibliotheek wil aansluiten bij de maatschappelijke vragen en behoeften die spelen in de lokale samenleving en daarnaast ook gebruik maken van de aanwezig kennis. Informatie delen door ontmoeting en interactie. Daarmee is de bibliotheek een belangrijke plek voor de participatie van de inwoner.

Maatschappelijke opgave en wettelijk kader

Het nieuwe meerjarenbeleidsplan is gebaseerd op de WSOB (Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen) en het Bibliotheekconvenant 2020-2023.

WSOB

Uitgangspunt van de WSOB is dat iedere inwoner toegang heeft tot de fysieke en digitale openbare bibliotheek. Volgens de WSOB geeft een volwaardige openbare bibliotheek invulling aan vijf basisfuncties:

1. Kennis en informatie ter beschikking stellen
2. Ontwikkeling en educatie bieden
3. Lezen bevorderen en kennis laten maken met literatuur
4. Ontmoeting en debat organiseren

5. Kennis laten maken met kunst en cultuur

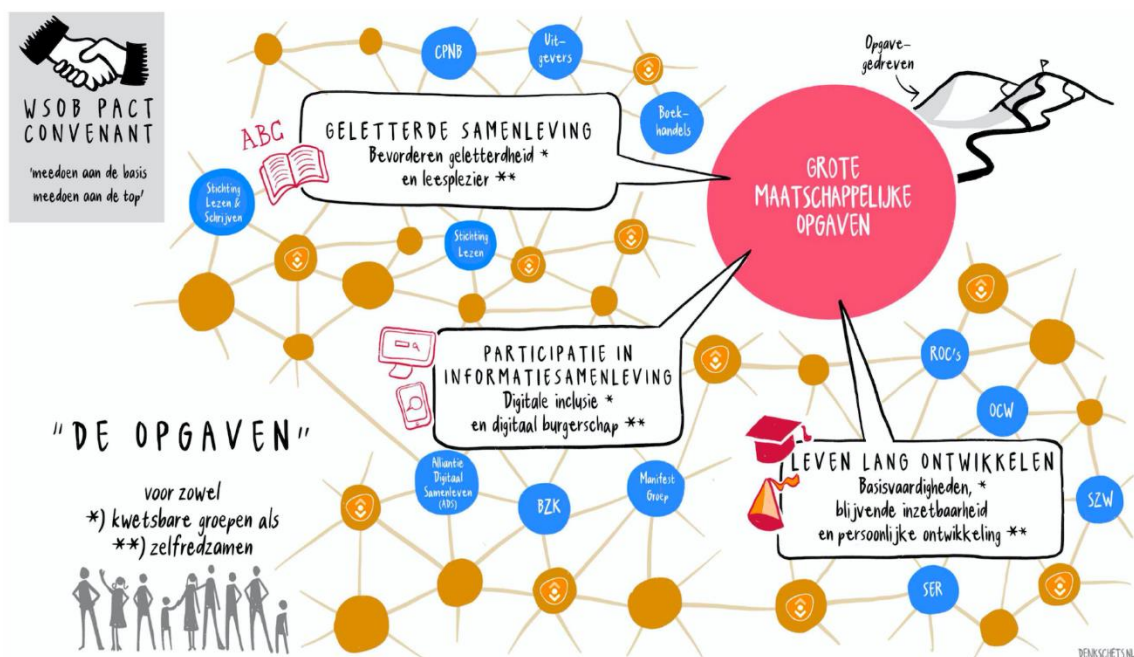
Bibliotheekconvenant 2020-2023

In oktober 2020 tekenden vertegenwoordigers van het ministerie van OCW, IPO en VNG en de drie landelijke bibliotheekvoorzieningen (VOB, SPN en KB) het Bibliotheekconvenant 2020-2023. In dit convenant ligt de focus op drie actuele maatschappelijke opgaven:

1. Geletterde samenleving
2. Participatie in de informatiesamenleving
3. Een leven lang ontwikkelen

Naast deze drie inhoudelijke speerpunten is er nog een vierde opgave voor de bibliotheken. Deze wordt "Basis Garanderen" genoemd en is voorwaardelijk om een goede bijdrage te kunnen leveren aan de hierboven genoemde drie actuele maatschappelijke opgaven en om de toekomst van de bibliotheek te garanderen.

Onze bibliotheek is onderdeel van het landelijk stelsel van bibliotheken en voor ons zijn de wettelijke functies en het convenant leidend. Daarnaast werken de bibliotheken in de provincie Overijssel nauw samen binnen het Netwerk van Overijsselse Bibliotheken. Deelname aan het landelijk en regionaal netwerk is essentieel om aan onze wettelijke taken te kunnen voldoen.

Lokale ontwikkelingen

Integraal preventiebeleid gemeente Dalfsen

Naast de WSOB en het Bibliotheekconvenant 2020-2023 zijn lokale ontwikkelingen en het preventiebeleid van de gemeente Dalfsen medebepalend voor ons beleid. De gemeente Dalfsen heeft in 2021 gekozen voor het opstellen van een integraal preventiebeleid waar het bibliotheekbeleid onder valt. Het preventiebeleid bouwt voort op de toekomstvisie Dalfsen 2030. Een belangrijk uitgangspunt is dat we willen dat iedereen die mee wil doen, mee kan doen. Vanuit het model positieve gezondheid wordt er gebouwd op de kracht van mensen.

In het preventiebeleid zijn de volgende doelen gesteld:

1. Inwoners leven in een gezonde leefomgeving
 - a. *Voorzieningen zijn toegankelijk en bereikbaar*
 - b. *De leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag*
 - c. *De leefomgeving draagt bij aan veiligheid*
2. Inwoners zijn zelfredzaam, kunnen omgaan met uitdagingen en tegenslagen
 - a. *Inwoners hebben voldoende informatie en vaardigheden om mee te doen*
 - b. *Inwoners hebben een zinvolle daginvulling*
 - c. *Inwoners voelen zich gezond*
 - d. *Jeugdigen groeien gezond op*
3. Inwoners maken deel uit van een vitale gemeenschap
 - a. *Inwoners kijken naar elkaar om*
 - b. *Inwoners dragen bij aan hun gemeenschap*

Het gemeentelijke preventiebeleid stelt overkoepelende maatschappelijke doelen waaraan maatschappelijke partijen gezamenlijk gaan werken. De verwachting is dat dit samenwerking stimuleert, versnippering tegengaat en dat het hiermee nog beter lukt om de inwoner te bereiken en centraal te stellen. Deze verwachting onderschrijven wij. Wij zijn in gesprek met de gemeente en partners in de kinderopvang, het onderwijs, het sociaal domein en de culturele sector om gezamenlijk invulling te geven aan het preventiebeleid. We zijn blij met de aandacht in het preventiebeleid voor laaggeletterdheid (taal en digitaal), basisvaardigheden en het belang van het hebben en kunnen verkrijgen van informatie. Daarnaast zien wij een belangrijke rol voor onszelf in het bevorderen van geletterdheid en leesplezier bij kinderen (jeugdigen groeien gezond op) en in het stimuleren van een leven lang leren. Om te komen tot een vitale gemeenschap waar mensen zich kunnen blijven aansluiten bij een veranderende arbeidsmarkt en samenleving is het belangrijk dat mensen zich blijven ontwikkelen.

Een terugblik

Resultaten 2019-2021

Aan de hand van onze centrale thema's geven wij hieronder puntsgewijs de resultaten weer die wij hebben bereikt in de afgelopen jaren.

Bevorderen van leesplezier

- Speciaal voor scholen is er de Bibliotheek op School (dBos). Het doel van dBos is het verbeteren van taalvaardigheid, leesmotivatie en informatievaardigheden door boeken dichtbij kinderen en leerkrachten te brengen en expertise van leerkrachten hierop te bevorderen. Samen met de school organiseren wij allerlei activiteiten. In de afgelopen vier jaar is het aantal scholen dat deelneemt aan dit programma gegroeid van 9 naar 11 in de gemeente Dalfsen.
- Alle basisscholen hebben wij bereikt met **projecten, landelijke campagnes en advies**.
- De **Maakplaats** is gerealiseerd, voor kennismaking met nieuwe technologieën. Activiteiten in de bibliotheekvestigingen voor basisscholen, Agnietencollege en volwassenen.

Kinderen en volwassenen hebben onder andere kennis gemaakt met ontwerpen voor de 3d-printer, 3-d pennen, Lego we do en Ozobots.

- Boekstartactiviteiten zijn uitgebreid naar vier vestigingen en 7 kinderopvanglocaties. **BoekStart** stimuleert lezen met baby's, dreumesen en peuters.
- Op 2 locaties sluit de **BoekStartcoach** aan bij het consultatiebureau voor vragen van ouders over voorlezen of geschikte boekjes.
- Sinds 2021 gaan we tijdens vakanties met de **Voorleestent** de wijk in om nog meer kinderen en ouders te bereiken.
- Kinderen hebben we bereikt via **campagnes** zoals de kinderboekenweek, de nationale voorleeswedstrijd en de nationale voorleesdagen en natuurlijk met de **jeugdcollectie**.
- Om kinderen met een taalachterstand gelijke kansen te geven zijn we gemiddeld per jaar bij 15 gezinnen thuis aan de slag gegaan met de **VoorleesExpress**.

Aanpak van Laaggeletterdheid

- Uitbreiding activiteiten van het **Taalpunt**: wekelijks spreekuur in drie bibliotheekvestigingen, twee taalgroepen, twee taalcafé's, een meeleesclub, jaarlijks ongeveer 90 één-op-één taaltrajecten. Van de deelnemers is ongeveer 75% anderstalig en van 25% is Nederlands de moedertaal.
- Naast taal is er vanuit het Taalpunt ook aandacht geweest voor vaardigheden als **rekenen, omgaan met geld en persoonlijke ontwikkeling** met de cursus 'In je kracht'.
- Jaarlijks hebben we in **de week van Lezen en Schrijven** extra aandacht gevraagd voor de aanpak van laaggeletterdheid door het organiseren van o.a. een symposium, partnerlunches en activiteiten rondom taal.

Digitale inclusie

- Naast de cursussen **Digisterker** en **Klik & Tik** zijn we gestart met de cursus **Digivitaler** die zich richt op digitale zorg. De cursussen zijn in vier kernen gegeven.
- Organisatie van verschillende workshops voor mensen die zich willen ontwikkelen op het digitale vlak, bijvoorbeeld workshop WhatsApp, beeldbellen, fotoboek maken, donorregistratie.
- Op 7 locaties is er een wekelijks **digitaal vragenuurtje** (in samenwerking met Saam Welzijn).

Informatie

- **Infopunt** waar mensen terecht kunnen met vragen over zorg, wonen en welzijn in drie bibliotheekvestigingen en een Infopunt spreekuur in de Wiekelaar en het Anjerpunt (in samenwerking met lokale partners in het voorliggende veld).
- In 2019 is bij het Infopunt het **Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)** ondergebracht waar mensen terecht kunnen die moeite hebben met digitale dienstverlening en vragen hebben over het zaken doen met de overheid. Hierdoor was de bibliotheek in staat om inwoners o.a. goed te informeren over de donorregistratie en allerlei corona-maatregelen, apps en toegangsbewijzen.
- Een fysieke **collectie** in vier bibliotheekvestigingen die is aangesloten op het landelijk bibliotheeksysteem en een ruime online collectie.

Cultuur en ontmoeten

- O.a. jaarlijkse bijdrage aan de Week van de Amateurkunst en Kunstgreep, een documentaire en bijeenkomst over Hijman Gans in het kader van 75 jaar bevrijding, de voorstelling Letter voor Letter, activiteiten rondom DNA van Dalfsen, een voorleeslunch in drie woonzorglocaties en een bijdrage aan de zomertheaterweek.
- **Studiekring** gestart in Dalfsen.
- Faciliteren van 7 **leeskringen** in de gemeente Dalfsen met collectie.
- Een fysieke **collectie** in vier bibliotheekvestigingen die is aangesloten op het landelijk bibliotheeksysteem en een ruime online collectie.
- Een **laagdrempelige ontmoetingsplek** in vijf kernen waar je terecht kunt voor het lenen van boeken, tijdschriften, voor de leestafel of een werk/studieplek.

SWOT

Samen met onze medewerkers hebben we een SWOT-analyse gemaakt. De medewerkers zijn dagelijks aan het werk met partners, vrijwilligers en doelgroepen. Hun ervaringen vinden wij van groot belang. De SWOT analyse geeft weer hoe wij de organisatie zien en ervaren, niet alleen kijkend naar de interne organisatie, maar ook naar de omgeving.

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> - Kennis van de lokale omgeving. - Brede samenwerking met onderwijs, kinderopvang en partners in het sociaal domein. - Maatschappelijk gewaardeerde positie. - Deskundige medewerkers. - Innovatief vanuit onze positie in ons landelijke en regionale netwerk. - Toegankelijke ruimtes in een Kulturhus. - Groot bestand van betrokken vrijwilligers, daardoor kunnen we met een klein team van beroepskrachten veel bieden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beperkt beschikbare passende ruimte voor aanbod van verschillende soorten activiteiten. - Beperkte middelen om te ontwikkelen. - Beperkt bereik van bepaalde doelgroepen, o.a. NT1. - Nauwelijks activiteiten in de bibliotheekvestigingen rondom de landelijke campagnes en cultuur. - Onvoldoende ondersteuning. Geen ondersteunend personeel waardoor veel ondersteunende taken liggen bij de specialisten. - Inrichting processen in organisatie: o.a. effectmeting, evaluatie- en verbetercyclus. - (te) klein team (± 6 fte) met 'stand alone' functies. - Beperkte ontwikkelkracht. - Verhouding beroepskrachten en vrijwilligers niet meer in balans. - Beperkte financiële middelen waardoor de vijf vestigingen onvoldoende gefaciliteerd kunnen worden.
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking met partners verdiepen om doelgroep beter te bereiken. - Nog meer kennis delen met ander bibliotheken. - WSOB en landelijke convenant. - Preventiebeleid gemeente biedt kansen voor nog nauwere afstemming en samenwerking. - Inspelen op maatschappelijke vraagstukken zoals kansenongelijkheid. - Vergroten betrokkenheid van lokale omgeving/inwoners. - Meer inspelen op demografische ontwikkelingen in de kernen en aanbod van o.a. publieksservice (verschillende abonnementsvormen, inrichting bibliotheek) hierop aanpassen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verschillende prioriteiten en beperkte middelen van diverse partners. - Kwetsbaar door afhankelijkheid van (lokale) overheid/ bezuinigingen. - Kwetsbaar door beschikbaarheid en inzetbaarheid vrijwilligers. - De vraag naar "harde onderbouwing" van maatschappelijke effecten. - Afname van volwassen leden. - Verouderd beeld van de functie en positie van de bibliotheek. - Snelheid van veranderingen in de maatschappij. Te klein om veranderingen bij te benen en adequaat op in te spelen.

Analyse van de SWOT

De medewerkers ervaren onze organisatie als een kleine deskundige organisatie met een sterk netwerk waarin we ons gewaardeerd voelen en waarin veel wordt samengewerkt en verbindingen ontstaan. We zien kansen in het preventiebeleid, o.a. om door nauwere samenwerking nog beter onze doelgroepen te bereiken. Door ons landelijke en regionale netwerk zijn we in staat om innovatief te zijn. Door het grote aantal vrijwilligers en door nauw samen te werken met partners zijn we in staat veel activiteiten te organiseren. Tegelijkertijd voelen we ons niet in staat om onze wettelijke taak en maatschappelijke opgave naar behoren te vervullen door een onzekere en krappe financiering. Door de groei van een klassieke naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek is het aantal activiteiten, en samenwerkingen fors toegenomen. Op gelijke wijze met deze groei is de formatie, vierkante meters en subsidie niet meegestegen.

Het open houden en bedienen van vijf vestigingen en het aansturen van meer dan 160 vrijwilligers zijn knelpunten. We zijn met een klein team (\pm 6 fte) kwetsbaar en ervaren een gebrek aan ontwikkelkracht. We verwachten niet dat het preventiebeleid zal leiden tot behoefte aan minder menskracht. Integendeel, door doelgroepen beter in beeld te krijgen verwachten we eerder dat meer personele inzet nodig is.

Meerjarenbeleidsplan

Missie, visie en kernwaarden

Onze missie

Wij zijn er voor iedereen. Bij ons kun je je leven lang terecht voor je persoonlijke ontwikkeling. Wij helpen je om zelfstandig mee te kunnen doen aan de maatschappij, zodat je op je eigen manier kan bijdragen. Bij ons kun je ontdekken, lezen, leren, elkaar ontmoeten en inspireren en je informeren. Wij stimuleren kennismaking met cultuur, ontmoeting en debat.

Onze visie

We zijn als bibliotheek onafhankelijk en doen ons werk samen met de inwoners en met onze partners in de kinderopvang en het onderwijs, in het sociaal domein en in de culturele sector om kinderen en volwassenen te bereiken.

Onze kernwaarden

Wij werken samen, zijn gastvrij, nieuwsgierig en inspirerend.

Toelichting op de kernwaarden:

Gastvrij

Wij willen een laagdrempelige toegankelijke plek bieden waar iedereen zich welkom en veilig voelt. Waar je gastvrij wordt ontvangen, gezien wordt en je jezelf mag zijn. Een plek waar je je kan ontwikkelen maar waar niets hoeft.

Samen

Wij voelen ons nauw betrokken bij de samenleving en willen mensen en organisaties verbinden zodat er nieuwe ontmoetingen en initiatieven ontstaan.

Nieuwsgierig

Wij zijn nieuwsgierig naar mensen, naar hun verhalen en hun mogelijkheden. Wij willen nieuwsgierigheid stimuleren om samen te komen tot groei.

Inspirerend

Wij willen de verbeelding prikkelen en creativiteit stimuleren, mensen inspireren tot kritisch nadenken en tot het volgen van hun eigen weg.

Ambitie

Aan de hand van de maatschappelijke ontwikkelingen, onze maatschappelijke opgave uit de WSOB en het preventiebeleid hebben we strategische doelen geformuleerd. Deze hebben we uitgewerkt in te bereiken resultaten voor de komende vier jaar waarmee we bijdragen aan de drie maatschappelijk opgaven van het Bibliotheekconvenant 2020-2023.

Geletterde samenleving

Doel

Een bijdrage leveren aan de taalontwikkeling en leesplezier van kinderen en jongeren.

Resultaten

- Wij zijn het kenniscentrum op het gebied van taalontwikkeling en leesplezier.
- Wij bereiken alle kinderen in de gemeente Dalfsen met onze landelijke programma's gericht op het bevorderen van leesplezier: Boekstart en/of de Bibliotheek op School (dBos) in de kinderopvang, in de basisscholen en in de bibliotheek.
- Wij bieden alle scholen de mogelijkheid om dBos school te worden en alle kinderopvanglocaties de mogelijkheid om aan de slag te gaan met boekstart in de kinderopvang.
- Wij bedienen alle gezinnen met kinderen met een taalachterstand met de Voorleesexpress. Hiermee kunnen we extra aandacht geven aan kinderen (2-8 Jaar) die moeite hebben met taal. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden van het starten van de DoorleesExpress (8-12 jaar) en werken deze mogelijkheden verder uit.
- Wij breiden onze activiteiten in de bibliotheek uit voor kinderen gericht op leesplezier en cultuur en gaan met de Voorleestent de wijken in.
- We werken intern en met partners nauw samen om meer laagtaalvaardige ouders te bereiken en effectief te ondersteunen bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kinderen met als doel de vicieuze cirkel van laaggeletterdheid te doorbreken (gezinsaanpak).

In bijlage 1 worden de doelen en resultaten uitgewerkt in concrete activiteiten.

Participatie in de (informatie)samenleving

Doel

Een bijdrage leveren aan (digitale) geletterdheid en het vergroten van (zelf)redzaamheid en participatie van mensen. We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedere inwoner gelijke kansen heeft.

Resultaten

- Wij zijn het kenniscentrum op het gebied van non-formeel leren van de basisvaardigheden.
- Wij helpen meer kwetsbare burgers die moeite hebben om mee te doen in onze (informatie)samenleving.
- We zorgen dat alle inwoners kennis hebben van het aanbod basisvaardigheden van de bibliotheek: taalcoaching NT1 en NT2, cursussen en individuele ondersteuning digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden en participatievaardigheden.
- Wij bereiken verschillende doelgroepen met onze activiteiten en stemmen ons aanbod af op doelgroep en behoefte.
- Inwoners weten de weg te vinden met vragen over digitale overheid, zorg, wonen en welzijn en worden goed geholpen bij de Infopunten en daar waar nodig warm doorverwezen.
- Wij dragen bij het vaardig en weerbaar zijn van de inwoners waardoor ze mee kunnen doen en bij kunnen dragen aan de (digitaliserende) samenleving (digitaal burgerschap).
- Wij helpen de jeugd met het leren van 21^e eeuwse vaardigheden door het aanbieden van producten/activiteiten aan kinderopvang en onderwijs op het gebied van digitale geletterdheid en het door ontwikkelen van de maakplaats van de bibliotheek.

In bijlage 1 worden de doelen en resultaten uitgewerkt in concrete activiteiten.

Leven Lang Ontwikkelen

Doel

Een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen.

Resultaten

- Wij bieden een laagdrempelige ontmoetingsplek in de Kulturhusen van de gemeente Dalfsen met in vier vestigingen een fysieke en online collectie voor jong en oud, die past bij de kern en voldoet aan de richtlijnen van de Koninklijke Bibliotheek. De bibliotheek is een plek om te lezen, te leren, te spelen, te ontwikkelen, te ontdekken en je te informeren.
- We dragen bij aan de programmering in de Kulturhusen om cultuur, ontmoeting, debat en een leven lang ontwikkelen te stimuleren. Dit doen we samen met partners en inwoners van de gemeente Dalfsen.

In bijlage 1 worden de doelen en resultaten uitgewerkt in concrete activiteiten.

De robuuste bibliotheek

Om een goede bijdrage te kunnen leveren aan de hierboven gestelde ambitie, is het van belang dat we aan een aantal randvoorwaarden voldoen. In het bibliotheekconvenant staan de volgende randvoorwaarden:

- a. De bibliotheek is een robuuste organisatie die goed bereikbaar en toegankelijk is;
- b. Er zijn voldoende en goed gekwalificeerde medewerkers en vrijwilligers;
- c. Er is een collectief landelijk bibliotheekstelsel;
- d. De kwaliteit van de dienstverlening is hoog door certificering en monitoring;
- e. De samenwerking in het netwerk is sterk;
- f. Innovatie en vernieuwing zijn goed geregeld.

De bibliotheek als onderdeel van het Kulturhus

De bibliotheekvestigingen van Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen zijn gevestigd in de kulturhusen in de verschillende kernen. De totale fysieke ruimte en de verbinding met andere partijen biedt ons veel mogelijkheden. We ervaren echter dat de verbreding van de functie van de bibliotheek vraagt om meer, maar ook een andere indeling van ruimte. Het werken aan basisvaardigheden vraagt om stille werk- en leerplekken en de infopunten vragen om meer privacy. Terwijl andere activiteiten juist voor meer en gewenste reuring zorgen. Hierover zullen we de komende jaren in gesprek blijven met de kulturhusen en onze lokale partners. Daarnaast kan de functie van bibliotheek ook elders uitgevoerd worden. Denk bijvoorbeeld aan Bibliotheek op School, Boekstart in de kinderopvang, een cursus digitale vaardigheden in een verzorgingshuis of de Voorleestent in de wijk.

In vier kernen is een bibliotheekvestiging met een collectie die aangesloten is op het landelijk bibliotheekstelsel. In Hoonhorst is een servicepunt van de bibliotheek waar gereserveerde boeken geleend kunnen worden. Daarnaast heeft het Anjerpunt in Hoonhorst een burgerbibliotheek en faciliteren wij een ontmoetingsruimte waar activiteiten plaats kunnen vinden. Wij gaan er in dit meerjarenbeleidsplan vanuit dat we de bestaande bibliotheekvestigingen behouden en we op deze manier bij blijven dragen aan een vitale gemeenschap in de verschillende kernen. Voorwaarde hierbij is wel dat we een goed voorzieningspakket, afgestemd op de kern, overeind kunnen houden.

Medewerkers en vrijwilligers

In de afgelopen beleidsperiode is onze functie verbreed en zijn we omgevormd van een klassieke bibliotheek naar een maatschappelijke educatieve bibliotheek. Het is ons gelukt om hiervoor de juiste expertise aan ons te verbinden. Ook al zijn we kwetsbaar in verband met 'stand alone' functies. Als gevolg van deze verbreding en door bezuinigingen is het aantal beroepskrachten dat werkzaam is in de publieksservice sterk verminderd. Dit betekent een grotere inzet van vrijwilligers, en een andere taakinvoering en inschaling van de beroepskrachten in de publieksservice. Van hen verwachten we nu meer coördinatie en aansturing. De krappe personeelsbezetting maakt dat we een gebrek aan ondersteuning en ontwikkelkracht ervaren om aan de maatschappelijke opgaven die voor ons liggen voldoende te kunnen bijdragen.

We zijn trots en blij dat zoveel vrijwilligers zich verbonden voelen met het bibliotheekwerk. Met de komst van een vrijwilligersraad en vrijwilligersbeleid is de aandacht voor deze belangrijke groep medewerkers geïntensiveerd. Ook de komende vier jaar is de inzet van onze vrijwilligers (> 160) een belangrijk aandachtspunt voor de bibliotheek en hopen we meer vrijwilligers te boeien en aan ons te kunnen binden. De maatschappelijke betrokkenheid van vrijwilligers maakt ons rijk maar ook kwetsbaar. De ontwikkelingen in de

bibliotheeksector vragen steeds meer (digitale) vaardigheden van zowel vrijwilligers als beroepskrachten. We vinden het belangrijk dat vrijwilligers goed ondersteund en gefaciliteerd worden door voldoende en gekwalificeerde beroepskrachten.

Middelen

Wij zijn voor ongeveer 75% afhankelijk van structurele subsidie van de gemeente. Voor 2023 heeft de gemeente Dalfsen een bezuiniging aangekondigd van 5%. Met de huidige omvang (\pm 6 fte) en dienstverlening van de bibliotheek zijn we kwetsbaar en niet in staat om de opgave die voor ons ligt naar behoren uit te voeren, gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en de lokale uitdagingen zoals benoemd in het preventiebeleid. Investeren in personeel is in verband met de huidige subsidie niet mogelijk. Vooral ook omdat wij te maken hebben met de hoge huisvestingskosten in de kulturhusen. En hoe graag wij ook in de vijf kernen actief willen blijven bij een bezuiniging van 5% is het sluiten van één of meerdere vestigingen en het snijden in onze voorzieningen helaas onvermijdelijk. Zelfs met het huidige budget is het de vraag of wij alle vestigingen en onze huidige dienstverlening overeind kunnen houden.

Wij begrijpen dat bij de gemeente budgetten onder druk staan maar pleiten ervoor dat onze huidige dienstverlening behouden kan blijven en gedekt wordt door de exploitatiesubsidie van de gemeente. Daarnaast benoemen we in dit meerjarenbeleidsplan welke kansen er zijn voor de nodige verbreding en welke doorontwikkeling wij nader gaan exploreren. Daarbij hoort ook een onderzoek naar de (financiële) haalbaarheid en het werven van incidentele subsidies van verschillende subsidieverstrekkers.

De dienstverlening

Om een waardevolle bijdrage te kunnen leveren aan de voor ons liggende maatschappelijke opgaven is samenwerking met andere bibliotheken en lokale partners essentieel. Deelname aan het landelijk stelsel van bibliotheken is voorwaarde om leden een goede digitale en fysieke collectie te kunnen blijven bieden. Daarnaast biedt het ons toegang tot landelijke ontwikkelde programma's, die hun effectiviteit hebben bewezen, zoals de Bibliotheek op School en Boekstart. Ook voor de activiteiten gericht op basisvaardigheden en informatievoorziening is de toegang tot het landelijk aanbod en monitoringinstrumenten cruciaal. Daarnaast is er lokaal ontwikkelkracht (uren en medewerkers) nodig om te blijven innoveren en voor doorontwikkeling naar impact- en effect monitoring.

De samenwerking binnen het Netwerk van Overijssels Bibliotheek is belangrijk voor het delen van kennis en ervaring en biedt ons de mogelijkheid ook samen te innoveren. We streven gezamenlijk naar het behoud van sterk bibliotheekwerk in de provincie Overijssel. Wij vinden het belangrijk dat we als bibliotheek actief participeren in de landelijke en regionale netwerken.

Naast de samenwerking in het bibliotheeknetwerk is de verbinding met de lokale gemeenschap een voorwaarde voor goed bibliotheekwerk dat past bij de lokale maatschappelijke vraagstukken en behoefte van de inwoner. Wij werken nauw samen met lokale partners om lokale behoeften te inventariseren, inwoners te bereiken en activiteiten op elkaar af te stemmen.

De komende tijd zullen wij onderzoeken op welke wijze we de organisatie minder kwetsbaar kunnen maken, hoe we meer ontwikkelkracht kunnen ontwikkelen en hoe we kwaliteit kunnen garanderen door nog nauwere en niet vrijblijvende samenwerking aan te gaan met andere bibliotheken en/of lokale partners en daarmee te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek.

Bijlage 1: Hoe maken we onze ambities waar

In het schema hieronder worden de, in het meerjarenbeleidsplan genoemde, doelen en resultaten uitgewerkt in concrete activiteiten. Er worden 3 scenario's weergegeven:

- **Scenario 1** geeft weer welke activiteiten niet meer plaats zullen vinden als er 5% wordt bezuinigd op de huidige exploitatiesubsidie van de gemeente en als er geen sprake is van indexering. Belangrijkste gevolgen zijn het sluiten van twee vestigingen en inkrimping van personeel en collectie. Het aantal activiteiten en de effecten daarvan nemen af en er is geen sprake van ontwikkelkracht.
- **Scenario 2** geeft aan welke activiteiten wij implementeren als de exploitatiesubsidie blijft zoals deze was en jaarlijks wordt geïndexeerd. De huidige activiteiten kunnen dan gehandhaafd worden.
- **Scenario 3** geeft de doorontwikkeling weer die nodig is om onze gestelde ambitie te bereiken. Dit willen we bereiken door middel van incidentele financiering voor innovatie en doorontwikkeling en door nauwere samenwerking met bibliotheken en lokale partners. We gaan kansen en (financierings)mogelijkheden hiervoor verder onderzoeken, projecten ontwikkelen en fondsen werven om tot uitvoering over te kunnen gaan, mogelijk met incidentele cofinanciering van de gemeente.

Geletterde samenleving; een bijdrage leveren aan de taalontwikkeling en leesplezier van kinderen en jongeren

Onderdeel	Scenario 1: Activiteiten die stoppen als gevolg van 5% bezuiniging + geen sprake van indexering	Scenario 2: Handhaving huidige activiteiten	Scenario 3: Doorontwikkeling om gestelde ambitie te bereiken
Boekstart (0-6 jaar)	<ul style="list-style-type: none"> - Boekstartcoach bij GGD stopt - Boekstartcafé in 3 i.p.v. 5 kernen 	<ul style="list-style-type: none"> - Boekstartcafé: 1 x in de maand in 5 kernen - Jaarlijkse boekstartdag - Boekstart in de kinderopvang: doorontwikkeling 8 bestaande locaties - Boekstartcoach bij GGD/consultatiebureau, wekelijks, 2 locaties 	<ul style="list-style-type: none"> - Boekstart in de kinderopvang uitbreiden naar alle locaties - Babybieb - Boekstartcoach bij GGD/consultatiebureau, wekelijks, 3 locaties

Voorleestent	- Geen activiteiten in de wijk	- Met de Voorleestent de wijk in tijdens schoolvakanties en de week van Lezen en Schrijven (i.s.m. Saam Welzijn)	
VoorleesExpress (2-8 jaar)		- Doorontwikkeling VoorleesExpress met meer aandacht voor ouderbetrokkenheid. Aanbod voor 15 gezinnen per jaar.	- Doorontwikkeling VoorleesExpress naar een aanbod naar behoefte - Starten met de DoorleesExpress (8-12 jaar)
dBos PO	- Het aantal dBos scholen wordt na aflopen contract teruggebracht naar 9 scholen	- Voortzetten en doorontwikkelen dienstverlening aan 11 dBos scholen	- dBos uitbreiden naar alle PO scholen
dBos VO			- Onderzoeken mogelijkheden nauwere samenwerking met andere bibliotheek voor aanbod dBos VO
Meertaligheid			- Aanbieden collectie en activiteiten rondom meertaligheid
Landelijke campagnes - Kinderboekenweek - Nederland Leest Junior - Poëzieweek - Nationale Voorleeswedstrijd - Read2me - Nationale Voorleesdagen - Kinderjury - Vakantie-lezen	- Geen extra activiteiten rondom de campagnes in de bibliotheekvestigingen - Geen vakantielezen	- Campagnes promoten en activiteiten organiseren op scholen en kinderdagverblijven en per campagne een activiteit in 1 of 2 bibliotheekvestigingen	- Activiteiten uitbreiden naar alle bibliotheekvestigingen - Nieuwe activiteiten rondom de landelijke campagnes ontwikkelen - Nieuwe landelijke campagnes promoten
Eigen campagnes en activiteiten - Schrijversfestival - Boekprojecten - Boek en Kunst leskist - Poëzie en vormgeving leskist	- Geen schrijversfestival (leerlingen in gesprek met een kinderboekenschrijver)	- Campagnes promoten en activiteiten organiseren op scholen en kinderdagverblijven	- Nieuwe activiteiten/projecten /leskisten ontwikkelen

Uitbreiden netwerk			<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken mogelijkheden samenwerking gastouderbureaus - Onderzoeken mogelijkheden nauwere samenwerking met BSO's
Gezinsaanpak			<ul style="list-style-type: none"> - We ontwikkelen een plan voor de gezinsaanpak, waarmee we via kinderen nog meer de ouders bereiken om zo de vicieuze cirkel van laaggeletterdheid te doorbreken. Samenwerking met lokale partners is hierbij cruciaal.

Participatie in de (informatie)samenleving; een bijdrage leveren aan (digitale) geletterdheid en het vergroten van (zelf)redzaamheid en participatie van mensen.

Onderdeel	Scenario 1: Activiteiten die stoppen als gevolg van 5% bezuiniging + geen sprake van indexering	Scenario 2: Handhaving huidige activiteiten	Scenario 3: Doorontwikkeling om gestelde ambitie te bereiken
Digitale geletterdheid (0-6 jaar)			<ul style="list-style-type: none"> - Starten met mediaukkie's. Koppelen aan Boekstart.
Digitale geletterdheid (6-12 jaar)		<ul style="list-style-type: none"> - Workshops voor groep 5/6 en groep 7/8 - Naschoolse activiteiten maakplaats - Adviesfunctie naar basisscholen 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding activiteiten in de maakplaats in de Spil/Talentenhus. - Uitlending van materialen aan scholen of andere lokale partners.
Informatievaardigheden		<ul style="list-style-type: none"> - Workshops voor groep 4 t/m 8 - Adviesfunctie naar basisscholen 	
Digitale vaardigheden/digitaal burgerschap	<ul style="list-style-type: none"> - De activiteiten worden aangeboden in 3 in plaats van 5 kernen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Cursus Klik & Tik jaarlijks in 3 kernen, in overige 2 kernen naar behoefte - Cursus Digisterker jaarlijks in 3 kernen, in overige 2 kernen naar behoefte 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiden van doelgroepen - Ondersteuning bij leren invullen belastingaangifte - Onderzoeken of er behoefte is naar cursus omgaan met de digitale

		<ul style="list-style-type: none"> - Cursus Digivitaler jaarlijks in 3 kernen, in overige 2 kernen naar behoefte - Workshops allerlei naar behoefte en maatschappelijke ontwikkelingen, in 3 kernen - Digitale vragenuurtjes in 5 kernen - Digitale oefencafé (nu in 1 kern, uitbouwen) 	<p>overheid voor jongeren. Starten met 'Doe je digiding'</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling van aanbod digitale vaardigheden naar digitaal burgerschap.
Taalcoaching		<ul style="list-style-type: none"> - 1-op-1 coaching van verschillende basisvaardigheden (NT1 en NT2) naar behoefte - Groepstaalcoaching naar behoefte NT2 - Ondersteuning bij groepstaalcoaching NT1 - Taalcafé in 3 kernen - Spreekuur Taalpunt in 3 kernen, adviesfunctie - Meeleesclub naar behoefte - Up-to-date collectie 	<ul style="list-style-type: none"> - Extra aandacht voor maatwerk bij het begeleiden van NT1'ers. - Extra aandacht voor uitbreiden netwerk en verdiepen samenwerking met lokale partners en bedrijfsleven om NT1'ers te bereiken.
Basisvaardigheden breed			<ul style="list-style-type: none"> - Bredere doelgroep bereiken met aanbod basisvaardigheden (verschillende leeftijden, NT1 en NT2, opleidingsniveaus in samenwerking met partners - Naar behoefte aanbod voor gezondheidsvaardigheden en participatie ontwikkelen - Bekendheid rol bibliotheek rondom bredere basisvaardigheden (gezondheid, participatie) vergroten - We ontwikkelen door naar een oefenplein waar inwoners gratis met elkaar allerlei basisvaardigheden

			kunnen oefenen en informatie kunnen inwinnen. - Instrument positieve gezondheid inzetten
Informatie		<ul style="list-style-type: none"> - Infopunt in 5 kernen - Informatiepunt digitale overheid (IDO) in 5 kernen - Spreekuren partners - Fysieke en telefonische bereikbaarheid - Beveiligde computers voor persoonlijk gebruik - Doorontwikkeling infopunt en IDO in afstemming met gemeentelijke visie op de toegang. 	

Leven Lang Ontwikkelen; een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen.

Onderdeel	Scenario 1: Activiteiten die stoppen als gevolg van 5% bezuiniging + geen sprake van indexering	Scenario 2: Handhaving huidige activiteiten	Scenario 3: Doorontwikkeling om gestelde ambitie te bereiken
Ontmoetingsplek	- We bieden een laagdrempelige ontmoetingsplek in 3 i.p.v. 5 kernen van de gemeente Dalfsen. Vestigingen in Hoonhorst en Oudleusen gaan sluiten.	- We bieden een laagdrempelige ontmoetingsplek in 5 kernen van de gemeente Dalfsen	<ul style="list-style-type: none"> - Herinrichting Trefkoele+ in samenwerking met partners Kulturhus. - Herinrichting in de Mozaïek in samenwerking met partners Kulturhus
Collectie	- We stellen in 3 i.p.v. 4 vestigingen een fysieke collectie ter beschikking. In Hoonhorst en Oudleusen komt een	<ul style="list-style-type: none"> - We stellen in 4 vestigingen een fysieke collectie en in 5 vestigingen een digitale collectie ter beschikking - Advies over collectie in 4 vestigingen 	- We vergroten de omvang van onze collectie en voldoen aan de richtlijnen van de KB

	<p>servicepunt. We stoppen met het faciliteren van de burger bibliotheek in Hoonhorst.</p> <ul style="list-style-type: none"> - We korten op onze collectie in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld 		
Studiekringen en leeskringen		<ul style="list-style-type: none"> - We faciliteren leeskringen naar behoefte met onze fysieke collectie - Studiekring in Dalfsen 	<ul style="list-style-type: none"> - We organiseren samen met de leeskringen schrijversavonden - We stimuleren en faciliteren studiekekringen naar behoefte
Programmering	<ul style="list-style-type: none"> - We stoppen met onze bijdrage aan de programmering rondom kunst en cultuur en voldoen hiermee niet meer aan onze wettelijke opdracht. 	<ul style="list-style-type: none"> - We dragen bij aan de programmering van de Kulturhusen door minimaal 3 activiteiten per jaar te organiseren rondom kunst en cultuur en/of ontmoeting en debat. In ieder geval tijdens de boekenweek, de week van lezen en schrijven en de maand Nederland leest. 	<ul style="list-style-type: none"> - We dragen bij aan de programmering van alle Kulturhusen waar we in gevestigd zijn en vergroten het aantal activiteiten. - We werken samen met Kulturhus de Spil en inwoners aan de programmering in het nog te ontwikkelen 'vestzaktheater'. - We faciliteren inwoners met initiatieven die passen bij het bibliotheekwerk.